

COMENTARIU PSIHOLAGIC ASUPRA PERSONAJULUI JOHN SMITH DIN PIESEA „JOHN SMITH, PRINCIPESA DE WALES SAU LADY DI” – TEATRUL DE COMEDIE, BUCUREȘTI

Din punct de vedere psihanalitic personajul John Smith apare consecutiv sub două personalități, ce diferă radical una de cealaltă prin nivel cultural și prin sex. Această tulburare de personalitate ia forma tipică a personalităților multiple, fiecare personalitate manifestând amnezie vis-a-vis de cealaltă, altfel spus, nu-și reamintesc deloc sau extrem de puțin de ceea ce au spus, făcut sau gândit cealaltă personalitate.

Nevroticul John Smith al cărui procedeu de protecție își are sursa în impulsia pentru dobândirea afecțiunii, în strădania de a fi influent și a avea succes dorește insistent să-și depășească complexul de inferioritate.

Statutul și rolul modest pe care îl joacă în societate îl face să de-a dovadă de timiditate pe care vrea să o depășească construindu-și un univers imaginar, o personalitate secundară prin care își poate rezolva trebuințele sale. Alegerea unui model reușit de schimbare a condițiilor sociale îl găsește în persoana Lady Di iar pentru atingerea acestui obiectiv se identifică cu succesele acesteia dar și cu suferințele ei (insomnie, bulimie, lipsa fericirii, tentativa de sinucidere).

Intrarea într-o stare de dezagregare a elementelor din constituția Eului acestuia duce mai apoi la o organizare a acestor elemente într-o personalitate secundară.

Factorii ce declanșează această tulburare apar sub forma dragostei purtată față de Lady Di și nemanifestată, dorința de a urma traseul condiției sociale a acesteia și dorința de a evada din banalul cotidian spre a deveni „cineva”.

Cele două personalități care coexistă la John Smith se disting prin două lucruri principale: caracterul și memoria.

Caracteristic dublei personalități, apare și comportamentul impulsiv și autodistructiv a lui John Smith care vrea cu orice preț să trăiască cu intensitate ca un mecanism de compensare al modestei sale condiții sociale.

Cu o capacitate mare de disociere a propriei conștiințe în diverse stări, John Smith desemnează o serie de experiențe, de la sentimentul de depersonalizare (are impresia că n-ar mai fi aceeași persoană), la stări de transă, trecând prin acele senzații de a se afla undeva în afara sa cu tot cu amintirile și emoțiile sale dureroase.

Capabil de o puternică sugestibilitate acesta se identifică proiectiv cu sufletul lui Lady Di instituind astfel un mecanism de apărare prin atribuirea evenimentelor traumatizante celeilalte personalități.

Astfel John Smith uită cine este; vârsta, îmbrăcămintea, locul și ora unde și când trăiește, toate acestea au dispărut. Nu-i mai rămâne în memorie decât o singură imagine, o singură conștiință: conștiința și imaginea lui Lady Di care a apărut în imaginația lui, trăind, vorbind și gândind exact în tiparul acesteia.

Componentele simptomatice ale lui John Smith ce duc până la urmă la un comportament criminal îmbracă diverse forme ca intoleranța la frustrație (extraproiecția eșecului), aberanța stilului de viață, refuzul socialului, exacerbarea instinctualității sexuale și absența sentimentului de milă sau remușcare în producerea crimei. Crima este văzută de către acesta ca o detensionare și satisfacție din perspectiva înlăturării distructive a personajelor din viață care i-au provocat suferința.

Din punct de vedere transcendental conștientizarea unor alte dimensiuni ale realității este un fenomen normal și explicabil. Experiențele de conștiință extinsă au ca rezultat o schimbare în nivelul de conștientizare – dar nu realitatea se schimbă, ci perceperea subiectivă a subiectului. În cazul nostru pătrunderea profundă a lui John Smith în secretele sufletești și în trăirile de mare intensitate a lui Lady Di se realizează prin lărgirea ferestrei perceptive a acestuia concomitent cu trecerea într-un alt palier existențial.

Cazul lui John Smith nu este singular. El ne demonstrează încă o dată, dacă mai era nevoie, de un mod aparte de rezolvare a speranțelor și trebuințelor sufletului.

IONEL MOHÎRȚĂ
Psihosociolog

Pentru Caietul Program al Teatrului de Comedie, 2003